

Polskie Towarzystwo Gleboznawcze
Klasyfikacja uziarnienia gleb i utworów mineralnych 2008

Klucz do organoleptycznego oznaczania grup granulometrycznych
(w stanie uwilgotnienia świeżego)

---

1. Nie można formować wałeczków lub tylko formują się wałeczki o średnicy ołówka (ok. 7 mm) i grubsze; wyraźnie wyczuwalna szorstkość ziaren piasku	
1.1 nie brudzi palców, nie mączysty	piasek luźny
1.2 słabo brudzi palce, nie plastyczny, tworzy nietrwałe agregaty, łatwo rozpadające się, nie mączysty	piasek słabogliniasty
1.3 dość wyraźnie brudzi palce, słabo plastyczny, tworzy nietrwałe agregaty, niekiedy mączysty; formują się grube wałeczki i kulki	piasek gliniasty
1.4 brudzi palce, słabo plastyczny, tworzy dość trwałe agregaty, niekiedy mączysty; formują się wałeczki grubości ołówka i cieńsze, ale łamliwe pod słabym naciskiem	glina piaszczysta

---

2. Można formować wałeczki o średnicy 3-7 mm (pół grubości ołówka), łamliwe przy próbie skręcania w pierścień średnicy 2-3 cm; dość wyraźnie spoisty, przywiera do palców	
2.1 silnie mączysty i słabo spoisty	
- wyczuwalne ziarna piasku	pył gliniasty
- nie wyczuwalne ziarna piasku	pył zwykły
2.2 średnio spoisty, przywiera do palców, przy rozcieraniu w palcach daje powierzchnię szorstką i matową, nie śliską	
- bardzo wyraźnie wyczuwalne szorstkie ziarna piasku, słabo przywiera do palców	glina lekka
- wyraźnie wyczuwalne szorstkie ziarna piasku	glina zwykła
- nie wyczuwalne ziarna piasku, za to wyraźnie mączysty i dość wyraźnie lepki	pył ilasty
2.3 przy rozcieraniu w palcach utwór matowy lub nieco błyszczący, wyraźnie przywiera do palców, wyraźnie wyczuwalne ziarna piasku	glina piaszczysto-ilasta

---

3. Można formować wałeczki o średnicy 3 mm (mniej niż połowy grubości ołówka) i skręcać w pierścień o średnicy 2-3 cm; spoisty, silnie przywiera do palców, przy rozcieraniu w palcach daje powierzchnię średnio lub silnie błyszczącą	
3.1 wyraźnie widoczne i wyczuwalne ziarna piasku	ił piaszczysty
3.2 pojedyncze widoczne i w dotyku niekiedy wyczuwalne ziarna piasku	
- plastyczny, po roztarciu powierzchnia średnio błyszcząca	glina ilasta
- bardzo plastyczny, po roztarciu powierzchnia wyraźnie błyszcząca	ił zwykły
3.3 ziarna piasku nie widoczne i nie wyczuwalne	
- średnio plastyczny	glina pylasto-ilasta
- bardzo plastyczny, po roztarciu powierzchnia średnio błyszcząca	ił pylasty
- bardzo plastyczny, po roztarciu powierzchnia wyraźnie błyszcząca	ił ciężki

---